

IDEGEN NYELV: NÉMET

BEVEZETŐ ÉS KEZDŐ SZAKASZ
(2-4. évfolyam)

BEVEZETŐ

Európa népei sok, egymástól különböző nemzetből, közösségből, kultúrából és nyelvi csoportból egy egységes uniót alakítanak ki. Ez az unió a gondolatok és hagyományok egyenlő alapon történő cseréjére épül, és azon alapul, hogy a különböző történelmi múlttal, ám közös jövővel rendelkező népek kölcsönösen elfogadják egymást. Ezért még soha nem volt ennyire fontos az, hogy polgárai rendelkezzenek azokkal a képességekkel, amelyek szomszédai megértéséhez és az azokkal való kommunikációhoz szükségesek. Tehát *el kell sajátítanunk az egymással való eredményes kommunikációhoz és egymás megértéséhez szükséges készségeket*. Más nyelvek ismerete arra ösztönzi az embert, hogy nyitottabb legyen mások, illetve mások kultúrája és szemlélete iránt.

A gazdasági, társadalmi és környezeti megújulás 2000. márciusában elindított lisszaboni stratégiájának keretében az Unió az évtized végére a világ legversenyképesebb tudásalapú gazdasága kíván lenni. Ennek eléréséhez kulcsfontosságú egy tudásalapú társadalom építése. A nyelvtanulás ehhez a célhoz azáltal járul hozzá, hogy fejleszti a kognitív készségeket és megerősíti a nyelvtanuló anyanyelvi készségeit, ezen belül az írás- és olvasási készséget. Az állampolgárok nyelvi készségeinek fejlődése sok más, európai szintű politika számára is hasznos lehet. Röviden szólva, *más nyelvek megértésének és kommunikációjában való használatának a képessége minden európai polgár számára alapvető készség*.

Az Európai Parlament 2001. december 13-i határozata a nyelvtanulást és nyelvi sokszínűséget támogató intézkedésekre szólított fel. 2002. február 14-én az Oktatási Miniszterek Tanácsa felkérte a tagállamokat arra, hogy tegyenek konkrét lépéseket a nyelvi sokszínűség és a nyelvtanulás elősegítése érdekében, és kérte az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki javaslatokat ezeken a területeken. Az akcióterv elkészítése során az Európai Bizottság széleskörű nyilvános konzultációt folytatott, majd ezt a civil társadalom képviselőinek konferenciája zárta, amelyre 2003. április 10-én került sor Brüsszelben.

A konferencián a válaszadók elfogadták a Bizottság jelenlegi helyzetről szóló elemzésének legfontosabb üzenetét és a jövőre vonatkozó javaslatait. Egyetértés volt például abban, hogy *kívánatos lenne az élethosszig tartó tanulás jegyében a kisgyermekkorától kezdve minden európai polgár számára lehetővé tenni, hogy élvezhesse a soknyelvűség előnyeit*. Széles körű támogatást nyert az, hogy emelni kell a nyelvtanítás színvonalát, mivel *a nyelvi kompetencia azok közé az alapvető készségek közé tartozik, amelyekre mindenkinek szüksége van a képzésben, a foglalkoztatásban a kultúrák találkozása során és az önmegvalósításhoz*.

A tagállamok számára *elsődleges fontosságú az, hogy már az óvodában és az általános iskolában eredményes nyelvtanulás folyjon*, mivel ezeken a helyeken alakul ki, hogyan viszonyul majd az egyén más nyelvekhez és kultúrákhoz, sőt *a későbbi nyelvtanulás alapjai is itt rögzülnek*.

A kisgyermekkorú nyelvtanulás előnyei – amelyek a jobb anyanyelvi készségeket is magukban foglalják – csak akkor jelentkeznek, ha a pedagógus megfelelő képzettséggel rendelkezik ahhoz, hogy kicsi gyerekeknek nyelvet tanítson, ha az osztálylétszám elég alacsony ahhoz, hogy a nyelvtanulás eredményes lehessen, ha megfelelő tananyag áll rendelkezésre, és ha a tanterv elegendő óraszámot biztosít a nyelvtanuláshoz. Azok, akik gyermekkorban kezdik a nyelvtanulást, jobban tudatában lesznek saját kulturális értékeiknek, saját kultúrájuk hatásainak, nagyobb megbecsülést mutatnak más kultúrák iránt, nyitottabbak és érdeklődőbbek lesznek mások iránt.

A tagállamok egyetértenek abban is, hogy *a hangsúly a hatékony kommunikáció képességére, azaz az aktív készségekre, és ne a passzív tudásra helyeződjön*. A cél nem az anyanyelvi szint elérése, hanem a megfelelő szintű olvasási, szövegértési, írás- és beszédképesség elsajátítása. Az Európai Bizottság úgy gondolja, hogy az európai szintű akcióknak a következő kulcsterületekre kell irányulniuk: a nyelvek befogadó jellegű szemléletének támogatása, nyelvbarát közösségek kialakítása, a nyelvtanulási kínálat és a nyelvtanulási lehetőségek igénybevételének a javítása.

Magyarországon az általános iskolában minden diáknak legalább egy idegen nyelvet kell tanulnia az anyanyelvén kívül. A közoktatásban

szabadon történik a nyelvválasztás, a helyi igények és lehetőségek alapján. Fontos, hogy a követelményrendszert az iskolák rugalmasan, a helyi sajátosságoknak és igényeknek megfelelően alkalmazzák.

Az idegen nyelv általános követelményrendszerének kidolgozásánál az Európa Tanács ajánlásait követtük. Az Európai Unió országaiban ezeket az alapelveket alkalmazzák minden idegen nyelvi tanterv kidolgozásánál.

CÉLOK ÉS FELADATOK

Magyarországon az élő idegen nyelvet a közoktatásban részt vevő minden diáknak kötelező tanulnia a negyedik évfolyamtól a tankötelezettség végéig. Az idegen nyelv tanításának és tanulásának alapvető célja a *használható nyelvtudás* megszerzése. Ez az adott szituációnak megfelelő nyelvhasználati képességet, a sikeres kommunikációt jelenti, amelyek mérése és értékelése a négy nyelvi alapkészségen (*beszédértés, beszéd-készség, olvasásértés és íráskészség*) keresztül valósulhat meg. Az élő idegen nyelv műveltségi terület céljai és tartalma összhangban vannak az alaptanterv többi műveltségi területének céljaival és tartalmával, valamint az Európa Tanács ajánlásaival.

A kerettantervben szereplő gondolatokra utalva a következők lehetőséget kínálnak egy szóbeli bevezető szakasz vagy előkészítő időszak bevezetésére:

- A kisgyermekkorú idegennyelv-oktatás alapvető célja lélektani és nyelvi: egyrészt kedvet ébreszteni a nyelvek tanulása iránt, sikerélményhez juttatni a diákokat, másrészt megalapozni a későbbi nyelvtanulást.
- Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvsajátítás folyamataira épül. A gyerekek számukra érdekes, értelmes, önmagukban motiváló és kognitív szintjüknek megfelelő kihívást jelentő tevékenységekben vesznek részt, bepillantanak egy másik nép kultúrájába.
- A célnyelvet hallva, a szituációt, kontextust értve haladnak előre a nyelv elsajátításában. Ez a folyamat lassú, az idősebb korosztályra jellemző látványos nyelvi eredményt nem várhatunk. Egyik tipikus jellemzője a csendes szakasz, melynek során egyes diákok akár hónapokig nemigen szólalnak meg, de a játékos tevékenységekbe szívesen bekapcsolódnak.
- Az idegen nyelvi órákon a gyerekek az ismeretlen nyelven hallottakat a világról kialakult ismereteik alapján értelmezik, ezért elengedhetetlen, hogy a tananyag általuk ismert tartalmakra épüljön. Ez egyrészt a konkrét helyzet kihasználásával, szemléltetéssel, másrészt már ismert tantárgyak anyagának integrálásával érhető el. Így válik az ismeretlen célnyelvi tanári beszéd érthetővé a diákok számára.
- Ha az életkori sajátosságoknak megfelelő anyagot biztosítunk a tanulóknak, olyan eredményt érhetünk el, amely a későbbi nyelvoktatást segíti.

A sok információ elraktározásának kulcsa a *játék*. Játékokkal izgalmasan, érdekesen, gyorsan kötődik az információ. Ha ezt a kulcsot jól használjuk, csodás siker lesz az eredmény. A gyerekek akarnak idegen nyelven tanulni, de igazából a versek ritmusa, játékossága, a dalok zenéje, a mesék eljátszhatósága izgatja őket. Az a szó, kifejezés, dal vagy vers marad meg emlékezetükben, amelyhez valamilyen *élmény, érzélem* kapcsolódik. Ez az izgalmas, érdekes, érzelemdús csomagolás rögzíti be agyukba a tanultakat. Ez a katalizátor. Az így tanult szavak jól rögzülnek, könnyen felidézhetőek. Ezekhez lehet a későbbiekben további ismereteket kapcsolni. Ha csak szavakat, száraz mondatokat tanítunk, a gyerekek igyekezete, erőlködése ellenére sem jutunk eredményre. Sikerül a tanár után elismételniük, fejből is elmondaniuk, de igen hamar el is felejtik. Ne a nyelvtani

szabályok oktatása legyen a cél.

Adjunk *mintákat!* A gyakorlatban ezek segítségével fejezzék ki magukat! Így a helyes mód vésődik be. Javítsunk! Ne zavaróan, korholón, de mondjuk el utánuk jól, hogy ez maradjon a fülükben! Ha megszokják a gyerekek, hogy a tanár folyamatos háttér-hibajavítással mondja a helyes alakokat, nem zavarja meg őket a játékban, a jelenet előadásában.

Sok szót, kifejezést ismernek meg a gyerekek *a dalokon* keresztül. Aktív és passzív szókincsük is gyarapodik, nyelvtani fordulatokat kapnak készen, és könnyedén jön nyelvükre sok életszerű, sokat használt kifejezés. Szeretnek énekelni a gyerekek, szívesen és könnyen tanulják a dalokat. Tanításukkor segítségünkre lehet a fülbemászó dallam, az izgalmas ritmus, a mulatságos történet, könnyen felismerhető szavak, az ismétlések, tetszetős fordulatok, mókás mozdulatok. Mondjuk el magyarul, hogy miről szól a dal! Ne értelmetlenül vésődjön be a szövege! Használjuk fel a megismert szöveget egy-egy cselekvés kifejezésére!

A mesék varázslatos világa is olyan motiváló erő ebben az életkorban, amit kár nem felhasználni az idegen nyelv oktatásában. A mesékben előforduló sok ismétlődés nagyon megkönnyíti a megtanulásukat. Folyamatos beszédre készíti a gyerekeket. Élő, eredeti nyelvtani fordulatokat tartalmazó mondatokból állnak. Ezek a mondatok az élőbeszédben is felhasználhatók. Sokszor és szívesen hallgatják meg és játsszák el a gyerekek. Előadhatók műsoros rendezvényeken is, amik nemcsak sikerélményt adnak, de magabiztosságot is az idegen nyelv használatában.

Az írás-olvasás előtti bevezető szakaszban is megfigyelhetjük, hogy a gyerekek szavakat, mondatokat képesek az írott szöveg után elmondani. Az előzőleg hallás után megismert és megtanult szöveget könnyen idézik fel a jól megfigyelt sorokról.

Nyelvet tanulni nem ugyanaz, mint egy hagyományos tantárgyat. Itt beszélni tanítunk. Saját gondolatok kifejezésére kell használniuk majd az idegen nyelvet. A kisgyermek világát a játék, ezen keresztül ismerik meg a nagyvilágot is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

Legelőször is azt kell leszögezni, hogy a 4. évfolyamon nyelvoktatás csakis nyelvelsajátítás, és nem nyelvtanulás formájában mehet végbe. A készségek közül *a hallott szöveg értésének fejlesztése a legfontosabb*, melynek fejlődését az órai utasítások és a cselekvésre épülő játékos feladatok teljesítéséből követhetjük nyomon. *A beszéd* eleinte az egyszavas válaszoktól (igen, nem, név, szín, szám stb.), a memorizált, elemezetlen nagyobb egységek használatáig terjed (köszönés, mondóka, játék, dal), de később a követelmények a természetes nyelvelsajátítás folyamatát tükrözve a szó és az egyszerű mondat szintjén mozognak. A gyerekek órai beszédének természetes része a magyar nyelvű kérdés és válasz, amelyet visszajelzésként, megerősítésként használnak a tanár célnyelvhasználatával párhuzamosan. Ne féljünk tehát néha mi is magyarul megszólalni, de természetesen törekedjünk az idegen nyelvű óravezetésre, és biztassuk a gyerekeket, hogy ők is minél többet beszéljenek a tanult idegen nyelven.

A kerettanterv az anyanyelven megismert témakörökre, beszédszándékokra, fogalomkörökre és tévékénységekre épül.

A legfontosabb feladatok a következők:

- Az idegen nyelv tanulásának megszerettetése játékos megközelítéssel.
- A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése.
- Az artikulációs bázis fejlesztése, a speciális hangzók, hanglejtés, szóhangsúly megfigyelése.
- Az idegen nyelven való önkifejezés megismerése.

- Bepillantás más nép életébe, kultúrájába, szokásaiba.
- A főbb nyelvtani alapegységek tanulásának alapozása, illetve megkezdése. A továbbiakban erre koncentrikusan bővülve épülhet a tananyag.
- Dalok, versek megismerése, amelyek tematikusan segítik a beszélt nyelv és nyelvtan elsajátítását.
- Aktív és passzív szókinccs gyűjtése a dalokon, a játékokon keresztül is.
- Az utasítások megértése és végrehajtása.
- Mondatok átalakítása szócserevel, használatuk élő helyzetekben is.
- Cselekvéssel összekötött szövegek, rímek, szerepjátékok tanulása.
- Az együttműködési készség fejlesztése. (A tanuló tudjon részt venni pár- és csoportmunkában.)
- Néhány alapvető nyelvtanulási stratégia megismerése.

A **tanulói tevékenységi formák** közül elsősorban olyanok ajánlottak, amelyek összhangban vannak a 9-10 éves gyermek tanulási, ismeretszerzési jellemzőivel. Ebben az életkorban a gyermek ismeretszerzése a világról és saját magáról három fő úton történik: cselekvés közben, a felnőttekkel és társaival való interakció közben, illetve az érzékszervekkel való megismerés útján. A kisiskolás diákok hatékony tanulásában kiemelkedő jelentőséggel bírnak a mozgásos, játékos tevékenységek. Az ilyen és ehhez hasonló, érzelmileg átélt szituációk megjelenítése mélyebben rögzül és forrása a későbbi biztos nyelvhasználatnak.

Ezeknek a figyelembevételével kell megtervezni a tevékenységformákat és a feladatokat, amelyeknek nagy része olyan, amelyek a hagyományos értelemben nem minősülnek nyelvi jellegű feladatnak.

- Mozgásos-ritmikus feladatok: éneklés, körjátékok, mondókák, mozgással kísért versek, szóbeli utasításra végzett cselekvések
- Manipulatív tevékenységek: rajzolás, színezés, kivágás, gyurmázás, ragasztás, hajtogatás stb.
- Idegen nyelven történő tanári utasítások végrehajtása
- Szerepjátékok, játékok, társasjátékok
- Mondókák, versek, dalok, körjátékok memorizálása
- Mesehallgatás, a mese eljátszása

A 4. évfolyam tanulói számára olyan munkaformákat célszerű bevezetni a tanítási gyakorlatba, amelyekben a nyelvtanulás mint élvezetes közös tevékenység jelenik meg. A későbbi évektől eltérően a kezdeti szakaszban nem az egyéni teljesítmény számít elsősorban. Ezen a fokon, ahol az érdeklődés felkeltése és ébrentartása a fő, előtérbe kerülnek a *kooperatív, páros és csoportos munkaformák*. Ezen munkaformák mind nyelvi, mind általános nevelési haszonnal járnak. A nyelvi haszon az, hogy a rendelkezésre álló idő alatt több tanuló kap lehetőséget arra, hogy a célnyelven megszólaljon.

A nyelvtanulás kezdeti szakaszában is elengedhetetlen a tanulók *megfelelő mennyiségű autentikus hanganyaggal* való ellátása. Az órai anyagok bemutatásán kívül helyes, ha sok kapcsolódó *dal, vers vagy rigmus* is segíti a nyelvi fordulatok beépülését és fejleszti a kiejtést.

KULCSKOMPETENCIÁK MEGJELENÉSE

Az *idegen nyelvi kommunikáció* az *anyanyelvi kommunikáció* elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek –, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése (vö. *szociális és állampolgári kompetencia*). Az ehhez szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását), valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást az egyéni igényeknek megfelelően.

A fentiekén kívül a nyelvtanítás és -tanulás lehetőleg járuljon hozzá a gyermek személyiségének alakításához a holisztikus, vagyis az egész személyiséget figyelembe vevő általános nevelési célok szem előtt tartásával. A nyelvi nevelés csupán egy területe a személyiségfejlesztésnek, a nyelvórán azonban gondot kell fordítanunk a *testi, érzelmi, társas fejlesztésre* is.

Ha a tanulói tevékenységekből indulunk ki, fontos szerephez jut az *esztétikai-művészeti tudatosság és (főként) kifejezőkészség kompetencia*, pl. projektmunka, daltanulás, szerepjátszás során.

A nyelvoktatás alkalmas terep egyéb általános készségek és kompetenciák (például: *gondolkodási, szövegértési készségek, a koncentráció képességének alapozása, az önismeret elmélyítése*) elsajátítására és begyakorlására is:

- Tágítsa a gyermek látókörét, nyisson ablakot a világra!
- Segítse hozzá a gyermeket a nyelvi tudatosodáshoz!
- A gyermek legyen tudatában annak, hogy anyanyelvén kívül más nyelvek is léteznek, és azokon éppúgy kifejezheti gondolatait!
- A több csatornán (anyanyelven és célnyelven) történő ismeretszerzés az ismeretet megerősíti.
- A nyelvek iránti fokozott fogékonyság pozitívan hat *anyanyelvi fejlődésére* is.

NÉMET NYELV – 2-4. ÉVFOLYAM

2. és 3. évfolyam Éves óraszám: 74 – heti óraszám: 2

4. évfolyam Éves óraszám: 111 – heti óraszám: 3

NEMZETISÉGI NÉMET NYELV – 1-4. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 185 – heti óraszám: 5

JAVASOLT TÉMAKÖRÖK ÉS ÓRASZÁMOK

Témakör	A témakör feldolgozására javasolt óraszám			
	2.	3.	4.	nemzetiségi
1. BEMUTATKOZÁS, KÖSZÖNÉSEK, SZÍNEK, SZÁMOK				
Bemutakozás, köszönések	7	7	10	16
Színek	5	5	7	12
Számok	7	7	10	16
2. A CSALÁD ÉS AZ OTTHON				
Család	9	9	15	25
Ház, szobák	8	8	12	20
Bútorok, tárgyak	8	8	12	20
3. ÁLLATOK A LAKÁSBAN ÉS A HÁZ KÖRÜL				
Állatok	8	8	12	20
4. VÁSÁRLÁS, ÉTELEK, RUHADARABOK				
Testrészek	3	3	6	10
Ruházat	5	5	9	15
Ételek, italok, gyümölcsök	3	3	6	10
5. MINDENNAPI ÉLETÜNK ÉS TÁGABB KÖRNYEZETÜNK				
Járművek	4	4	4	6
Évszakok, hónapok, napok	4	4	5	9
6. MESÉK, ÜNNEPEK, JÁTÉKOK	3	3	3	6

Megjegyzés: Koncentrikusan bővülő tananyag! Nemzetiségi németnél lásd még: helyi tanterv német nemzetiségi nyelv +kisebbségi népismeret

1. BEMUTATKOZÁS, KÖSZÖNÉSEK, SZÍNEK, SZÁMOK

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
A tanuló tudjon bemutatkozni, másokat bemutatni. Tudjon köszönni (ismerősnek, ill. napszak szerint). Ismerje a színeket és a számokat és meg tudja azokat nevezni.	Bemutatkozás, bemutatás. Köszönések (ismerősnek, ill. napszak szerint). A színek és a számok megnevezése, azokkal kapcsolatos kérdések és válaszok.	Láncjáték, pármunka, csoportmunka, szerepjátékok. Dalok, versek tanulása, eljátszása. Hallás utáni értési gyakorlatok (pl. színezés, számok felismerése).	Tud köszönni és bemutatkozni. Felismeri az alapszíneket és a számokat (legalább 1-től 12-ig). Reagál a témával kapcsolatos egyszerű felszólításokra.

2. A CSALÁD ÉS AZ OTTHON

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
A tanuló legyen képes a közvetlen családtagok megnevezésére, bemutatására, az otthon főbb részeinek felismerésére és megnevezésére.	A családtagok nevei, a család bemutatása, érdeklődés a testvérek felől. Néhány szoba, a ház főbb részeinek megismerése. Létezés kifejezése, birtoklás kifejezése, mennyiségi és minőségi viszonyok, kérés, felszólítás kifejezése.	Láncjáték, pármunka, csoportmunka, szerepjátékok. Projekt: <i>Az én családom</i> . Dalok, versek tanulása, eljátszása. Hallás utáni értési gyakorlatok (pl. melyik családtag melyik helyiségben van – párosítás).	Értse meg és tudja megnevezni a közeli családtagokat, valamint a ház legfontosabb helyiségeit.

3. ÁLLATOK A LAKÁSBAN ÉS A HÁZ KÖRÜL

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
A tanuló ismerje a leggyakrabban lakásban tartott és háziállatokat és tudja őket megnevezni.	Az állatok nevei, érdeklődés egymás háziállatai felől. Létezés kifejezése, birtoklás kifejezése, mennyiségi és minőségi viszonyok. Kérés, felszólítás kifejezése.	Láncjáték, pármunka, csoportmunka, szerepjátékok. Projekt: <i>A mi állataink</i> vagy <i>Kedvenc állatom</i> . Dalok, versek tanulása, eljátszása. Hallás utáni értési gyakorlatok (pl. állatok felismerése).	Tud megnevezni néhány állatot, és értse meg ezek nevét.

4. VÁSÁRLÁS, ÉTELEK, RUHADARABOK

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
A tanuló tudjon megnevezni ételeket, italokat, játékokat és ruhadarabokat. Tudja azokat elkérni és megköszönni. Szerepjátékokban részt véve „vásárolni”. Ismerje a testrészeket. Tetszését, nemtetszését ki tudja fejezni.	Gyümölcsök, ételek, ruhák, játékok, testrészek, ruhadarabok nevének megismerése, megnevezése és egyszerű formában való kérése. Életszerű helyzetekben való eligazodás, pl. üzletben, étteremben. Cselekvés, történés, létezés kifejezése, birtoklás kifejezése, mennyiségi és minőségi viszonyok. Kérés, felszólítás kifejezése.	Láncjáték, pármunka, csoportmunka, szerepjátékok. Projekt: <i>Szeretem / Nem szeretem...</i> Dalok, versek tanulása, eljátszása. Hallás utáni értési gyakorlatok (pl. színezés, párosítás).	Ismer néhány testrészt és ruhadarabot. Reagál a témával kapcsolatos egyszerű felszólításokra. Tud egyszerű formában kérni és valamit megköszönni.

5. MINDENNAPI ÉLETÜNK ÉS TÁGABB KÖRNYEZETÜNK

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
A tanuló ismerje és tudja megnevezni a hónapokat és a napokat. Az iskola és az osztályterem tárgyait ismerje fel és nevezze meg. Egyszerű tevékenységi formákat ki tudjon fejezni, szokásos cselekvéseket megnevezni. Tudjon megnevezni távolabbi tájakon élő állatokat.	A hónapok, a hét napjai nevének felismerése, megnevezése. A gyermekeket az iskolában körbevevő tárgyak megismerése. Egy szokásos nap programjai. Cselekvés, történés, létezés kifejezése, időbeli, mennyiségi és minőségi viszonyok.	Láncjáték, pármunka, csoportmunka, szerepjátékok. Projekt: <i>Az én születésnapom.</i> Dalok, versek tanulása, eljátszása. Hallás utáni értési gyakorlatok (pl. napok és cselekvések párosítása).	Tud megnevezni néhány tárgyat az osztályban. Értse meg a hónapok és napok nevét. Reagál a témával kapcsolatos egyszerű felszólításokra.

6. MESÉK, ÜNNEPEK, JÁTÉKOK

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
A tanuló képes legyen részt venni összehangolt csoportmunkában és egy mese vagy érdekes történet megismerésében, előadásában. Ismerje meg egy másik ország néhány szokását, kultúráját, nevezetességeit. Meg tudja nevezni legfontosabb ünnepeinket.	A mese vagy történet életszerű mondataival folyamatos, összefüggő szöveg reprodukálása. Az ezekben szereplő kifejezések, nyelvi elemek megismerése, használata. A mesék, történetek eljátszása szereposztással.	Összehangolt csoportmunka, szerepjáték. A meséhez vagy történethez kapcsolódó dalok, versek tanulása.	Tud reprodukálni néhány mondatot elemzés nélkül.

	Cselekvés, történés, létezés kifejezése, birtoklás kifejezése. Térbeli, időbeli, mennyiségi, minőségi viszonyok.		
--	---	--	--

TARTALMAK

a) Kommunikációs szándékok

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

	Kezdeményezés és válasz	
Köszönés	<i>Guten Morgen/Tag! Hallo, wie geht's?</i>	<i>Guten Morgen/Tag! Danke, gut. Und dir?</i>
Elköszönés	<i>Auf Wiedersehen! Tschüs!.</i>	<i>Auf Wiedersehen! Tschüs!.</i>
Bemutatókozás	<i>Ich heiße...</i>	<i>Hello. Hi! Mein Name ist...</i>
Köszönet	<i>Danke!</i>	<i>Bitte!</i>

Személyes beállítódás és vélemény kifejeződésére szolgáló kommunikációs szándékok

	Kezdeményezés és válasz	
Tetszés, nemtetszés	<i>Wie findest du....?</i>	<i>Ich finde es gut/ blöd!</i>

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

	Kezdeményezés és válasz	
Dolgok, személyek megnevezése	<i>Was ist das? Wer ist das?</i>	<i>Das ist...</i>
Információkérés és információadás	<i>Wie ist...? Wie alt bist du?</i>	<i>Prima. Ich bin zehn.</i>
Igenlő vagy nemleges válasz	<i>Bist du Peter? Ist das dieTorte?</i>	<i>Ja./ Nein./ Nicht.</i>

b) Fogalomkörök

Fogalomkörök			Nyelvi kifejezések
Cselekvés, történés, létezés kifejezése	Jelenidejűség	<i>Präsens</i>	<i>Ich bin zu Hause. Die Sonne scheint schön.</i>
Kérés, felszólítás kifejezése		<i>Imperativ</i>	<i>Steht auf! Komm her, bitte!</i>
Térbeli viszonyok	Írányok, helymeghatározás		<i>hier, dort</i> <i>links, rechts,</i> <i>oben, unten</i>
Időbeli viszonyok	Időpont	um, am, wann?	<i>Um 8 Uhr</i> <i>Am Freitag</i>

Mennyiségi viszonyok	Határozott mennyiség		<i>eins, zwei.../1-12/ ein Ball, eine Schülerin</i>
Minőségi viszonyok		Wie?	<i>Ich bin groß. Meine Freundin ist klein.</i>
Esetviszonyok	Névszók a mondatban	Nominatív	<i>Die Katze ist schwarz.</i>
Szövegösszetartó eszközök	Kötőszók, névmások		<i>und, oder, aber; das; ich, mein</i>

A TANULÓI TEVÉKENYSÉGEK ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZATA

Hallott szöveg értése	A tanult szavak hallás utáni felismerése. Ismert nyelvi elemeket tartalmazó szöveg hallás utáni megértése.
Beszéd	Egyszerű kérdés feltevése és arra rövid válasz adása. A tanult mintamondatokban egy-egy szó cseréjével önálló mondatalkotás.
Olvasott szöveg értése	Néhány szóból álló, ismert nyelvi elemeket tartalmazó mondat megértése.
Írás	Kis segítséggel egy-egy szó leírása, lemásolása.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI ÖSSZEFOGLALVA

Hallott szöveg értése

A tanuló megért

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérést, utasítást, arra cselekvéssel válaszol;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdést.

Beszédkésztség

A tanuló

- egy szóval válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre,
- ismert dolgokat megnevez,
- néhány mondókát, verset, dalt reprodukál.

Olvasott szöveg értése:

- felismeri a tanult szavak írott alakját.

Íráskészség (a szóbeli kezdő szakasz után)

A tanuló

- segítséggel helyesen lemásol egy-egy ismert szót.

AJÁNLOTT SZEMPONTOK A TANULÓI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSÉHEZ

A tanulói teljesítmények értékelésének három célja van:

- visszajelzést nyújtani az előírt tananyagban elért előrehaladásról, az erős és gyenge pontokról;
- a tanulók nyelvtanulási motivációját fenntartani és tovább erősíteni;
- hozzájárulni reális önértékelésük kialakításához.

Fontos, hogy a követelményrendszert az iskolák rugalmasan, a helyi sajátosságoknak és igényeknek megfelelően alkalmazzák. Mivel az élő idegen nyelvek tantervfelépítése eltér a többi műveltségi terület követelményrendszerétől, a tananyagot, a fejlesztési követelményeket és a teljesítményt nem lehet táblázatban egymás mellé rendelni.

Bármilyen módot is választunk az értékelésre, gyakran dicsérjünk a jó szereplésekért! Elmarasztalás helyett adjunk új lehetőséget a próbára! Ebben az életkorban még a pozitív megerősítés hoz eredményt, ellenkező esetben bezárkóznak a gyerekek a beszéd elől, és kialakulnak a felnőtteknél oly jól ismert gátlások. Az értékelő, gyakorló feladatok megoldásánál ne hagyjuk még magára a gyermekeket! Ha, bár segítséggel, de megoldja, jutalmazzuk szöveges dicsérettel, szóval, piros ponttal, képekkel (pl. mosolygó arcokkal, „hangulatjelekkel”); inkább, mint osztályzással.

Nem kell nagy mennyiségű szót, anyagot belesulykolnunk a tanulókbá. Inkább keveset, de azt alaposan. A szavakat kérdezzük szóban! Írásban még adjunk lehetőséget a helyes szókép megkeresésére! A megértés ellenőrzésére jó módszer a rajzolás, összekötés, bekarikázás, kiválasztás.

Hogy optimális ütemben fejlődhessenek, vegyük figyelembe egyéni képességeiket is! Az osztályok között is nagy lehet a különbség, ezért követelményeinkben ne legyünk túl szigorúak, de túl keveset se kérjünk számon, hiszen ezzel nem támogatjuk fejlődésüket.

Ne feledjük, hogy tudásuk még csak most épül. Egy ház alapjai alig látszanak, de a biztos alapozásra szükség van!

Alapelve, hogy értékeléskor a gyakorlás során alkalmazott tevékenységeket kell használni, és a tanulók értékelése folyamatosan történjen. Legalább minden hónapban kapjanak visszajelzést az előrehaladásról, hogy megértsék, miben és hogyan fejlődhetnek tovább. Azt értékeljük, amit a gyerekek tudnak, ne a hiányosságokat hangsúlyozzuk! Mivel ennek a korosztálynak a beszédértésben és beszédkézség területén is a folyékonyaság az erőssége, csak tapintatosan és nagy türelemmel törekedhetünk a hibátlan megoldásokra .

Az értékelés történhet csoportban, párban vagy egyénileg, a gyakorláshoz hasonlóan. A gyengébb teljesítményt nyújtó gyerekeknek több alkalmat kell biztosítani arra, hogy fejlődésükről számot adjanak. Lehetőleg kerülni kell a hagyományos „felelés”-jellegű számonkérést, mivel ez egyértelműen hozzájárul a gátlások erősödéséhez.

A bevezetésben arról volt szó, hogy a tanulók teljesítményének mérése és értékelése a négy nyelvi alapkészségen (beszédértés, beszédkézség, olvasásértés és íráskézség) keresztül valósulhat meg. A két utóbbival nincsenek is nehézségek, hiszen ezekből a legkönnyebb a számonkérés, míg a hallás utáni értést és a beszédkézséget hajlamosabbak vagyunk elhanyagolni. Pedig ez nem helyes, hiszen ha ezeket a készségeket nem értékeljük rendszeresen, a gyerekekben kialakulhat az a téves elképzelés, hogy ezek nem is olyan fontosak.

9-10 éves életkorban már számíthatunk a tanulók önértékelésére is. Fontos, hogy tisztában legyenek saját fejlődésük menetével, azzal, hogy hol kell még jobban teljesíteniük, milyen területen igazán jók.

A teljesítmények értékelésekor is fontos alapelve: ne a nyelvről való tudást, hanem a nyelvi készségeket, a használható nyelvtudást fejlesszük és értékeljük.